

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (İ.Ö)

ÇEVRE ETİĞİ VE BİLİNCİ DERSİ

3.ÖDEV

DERSİ VEREN ÖĞRETİM ÜYESİ : Doç. Dr. AHMET ÇELEBİ

ÖĞRENCİ : TUĞBA ULUSOY G171210017

SAKARYA (2021)

WWF (World Wide Fund for Nature) Dünya Doğayı Koruma Vakfı

Dünya Doğayı Koruma Vakfı (World Wide Fund for Nature ya da kısaca **WWF**), doğanın zarar görmesini durdurmayı ve verilen zararları onarmayı amaçlayan uluslararası bir sivil toplum kuruluşudur. 1961’de **World Wildlife Fund (Dünya Doğal Yaşamı Koruma Vakfı)** olarak kurulan kuruluş, genişleyen çalışma alanıyla adını şimdiki haline değiştirmiştir. Ancak Kuzey Amerika ülkeleri hala eski halini kullanmaktadır. Bugün yaklaşık yüz ülkede faaliyetlerini göstermektedir.

WWF’nin temel amacı, dünyanın doğal ortamının bozulmasını durdurmak ve insanın doğayla uyumlu bir şekilde yaşadığı bir gelecek oluşturmaktır.

WWF, dünya çapında desteklediği 2000 koruma projesi ve 4000’e yakın çalışanıyla “dünyanın en büyük çevre kuruluşu” konumundadır. Projelerini 100’ü aşkın ülkede iklim değişikliği, ormanlar, tatlı sular, denizler, türler ve sürdürülebilirlik ana başlıkları altında gerçekleştirmektedir.

WWF’İN KÜRESEL AĞI

WWF Ofisleri:

Almanya	Fransız
Amerika Birleşik Devletleri	Guyanası
Avustralya	Gabon
Avusturya	Guatemala
Azerbaycan	Guyana
Belçika	Güney Afrika
Belize	Gürcistan
Birleşik Arap Emirlikleri	Hırvatistan
Birleşik Krallık	Hindistan
Bolivya	Hollanda
Brezilya	Honduras
Bulgaristan	Hong Kong
Butan	İspanya
Çin	İsveç
Danimarka	İsviçre
Demokratik Kongo Cumhuriyeti	İtalya
Ekvador	Japonya
Endonezya	Kamboçya
Ermenistan	Kamerun
Fas	Kanada
Fiji	Kenya
Filipinler	Kolombiya
Finlandiya	Kore
Fransa	Küba

Laos
Macaristan
Madagaskar
Malezya
Meksika
Moğolistan
Mozambik
Myanmar
Namibya
Nepal
Norveç
Orta Afrika Cumhuriyeti
Pakistan
Panama
Papua
Yeni Gine
Paraguay
Peru
Polonya

Portekiz
Romanya
Rusya
Singapur
Slovakya
Solomon Adaları
Surinam
Şili
Tanzanya
Tayland
Tunus
Türkiye
Uganda
Ukrayna
Vietnam
Yeni Zelanda
Yunanistan
Zambiya
Zimbabve

40 Yılda 40 Başarı

- 1. Tehlike altındaki kelaynakların korunmasını sağladık.**
- 2. Kayseri'deki Sultansazlığı'nın koruma altına alınması sağlandı.**
- 3. Deniz kaplumbağalarının yaşadığı Dalyan İztuzu kumsalında büyük bir turizm yatırımı durduruldu.**
- 4. Dalyan'ın Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmesi sağlandı ve alanda yuvalayan deniz kaplumbağalarının geleceği güvence altına alındı.**
- 5. Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında, 17 adet deniz kaplumbağası yuvalama alanı belirlendi. Bugünkü yuvalama kumsalı sayısı 21.**
- 6. Göksu Deltası, Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB) ilan edildi.**
- 7. Tehlike altındaki tepeli pelikanların ülkemizde üreyen çift sayısı arttı.**
- 8. Karaman'ın Dumlugöze Köyü'nde tehlike altındaki kardelenlerin sürdürülebilir üretimiyle hem doğaya hem yerel ekonomiye katkıda bulunuldu.**
- 9. Doğu Karadeniz'de atmacacılık uygulamasının göçmen yırtıcı kuş popülasyonları üzerinde yarattığı baskıların azaltılması için yoğun çalışmalar yürütüldü. 2015 yılı itibarıyla bölgede atmacacılık nedeniyle zarar gören yırtıcı kuş neredeyse kalmadı.**
- 10. Göksu Deltası, Seyfe Gölü, Burdur Gölü, Sultan Sazlığı ve Manyas Gölü, Türkiye'nin ilk Ramsar Alanları (Uluslararası Öneme Sahip Sulakalan) ilan edildi.**

11. Dilek Yarımadası Milli Parkı'nın sınırları, bakanlar kurulu kararıyla Büyük Menderes Deltası'nı da içine alacak şekilde genişletildi; Bafa Gölü Tabiat Parkı ilan edildi.

12. Türkiye'de esaret altında ayı oynatma geleneğinin son bulmasına ve Kaş'taki yunus parkının kapatılmasına katkı verildi.

13. Samsun Kızılırmak Deltası'nda, subasar orman ve 25 gölün bulunduğu 22 bin hektarlık alan doğal sit alanı ilan edildi, Çevre Düzeni Planı hazırlandı ve Ramsar Alanı ilan edildi.

14. Kaçkar Dağları, Hatila Vadisi ve Karagöl-Sahara milli park ilan edildi.

16. İstanbul'un nadir habitatlarını koruma çalışmaları kapsamında Şile Sofular İskele mevkindeki 2 hektar kumul alandan kum çıkarımı için alınan ruhsatın iptal edilmesi sağlandı.

17. Türkiye'de ilk kez Doğu Karadeniz'in Doğal Yaşlı Ormanları belirlendi.

18. Adana'da Karataşlı balıkçılarla iki yıl boyunca gerçekleştirilen deneyim paylaşımları kapsamında yüzlerce deniz kaplumbağası ağlardan kurtarıldı, denize canlı dönmeleri sağlandı.

19. Antalya Belek-Kumköy doğal sit alanı olarak Kültür Bakanlığı tarafından koruma altına alındı ve Belek Kıyı Yönetimi Planı hazırlandı.

20. Rize Fırtına Vadisi'nde yapımı planlanan HES mahkeme kararıyla iptal edildi; alan bakanlık kararıyla doğal sit alanı ilan edildi.

21. Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları belirlendi.

22. Küre Dağları, Orman Bakanlığı tarafından milli park ilan edildi (2000). Daha sonra, PAN Parks sertifikası alarak Avrupa'nın seçkin koruma alanları arasına girdi (2011). Bölgede inşa edilmesi planlanan HES'ler mahkeme kararıyla iptal edildi (2015).

23. Türkiye'de ilk defa katılımcı yaklaşımla hazırlanan bir Yönetim Planı Uluabat Gölü için yürürlüğe girdi (2002). Uluabat Gölü, Küresel Doğa Fonu'nun (Global Nature Fund-GNF) Yaşayan Göller Ağı'na dahil edildi.

24. "Çıralı Kıyı Yönetimi ve Sürdürülebilir Turizm Projesi" Birleşmiş Milletler tarafından Dubai'de verilen "En İyi Uygulama Ödülü"nü kazandı.

25. Çıralı'nın Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanarak plansız yapılaşmaya açılması engellendi (2001) ve Çıralı ülkemizdeki 18. Deniz Kaplumbağası Yuvalama Kumsalı ilan edildi.

26. GAP Bölgesinin Biyolojik Çeşitlilik Envanteri tamamlandı; doğa koruma açısından önemli alanlar belirlendi.

27. Türkiye Önemli Bitki Alanları'nı belirleyen Avrupa'daki ilk ülke oldu.

28. Avcılığın Türkiye doğal yaşamı üzerindeki baskısının en aza indirilmesi için etkin çalışmalar yürütüldü. 1937 tarihli Kara Avcılığı Kanunu'nun yenilenmesine katkıda bulunuldu. Anadolu leoparı (Panthera pardus) ve sırtlan (Hyaena hyaena) korunan türler arasında alındı; kurtların (Canis lupus) avlanmasına kısıtlama getirildi.
29. Kaş'ta teknelerin deniz tabanına verdiği zararın azaltılması için önemli dalış noktalarına şamandıralar yerleştirildi.
30. Gediz Deltası'ndaki doğal sit statüsünün kaldırılarak imara açılması girişiminin mahkeme kararıyla engellenmesi sağlandı.
31. Adana, Akyatan'da 2006 yılından bugüne alanda yapılan doğa koruma çalışmalarıyla 200 bine yakın yavru deniz kaplumbağasının denize ulaşması sağlandı. Ayrıca Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nda 71 saz kedisi tespit edilerek Tür Koruma Eylem Planı hazırlandı.
32. Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi Kaş'ı da içine alacak şekilde genişletildi.
33. Biyolojik çeşitliliğin korunması için ormanlarda yaşlı ve ölü ağaçların bırakılması prensibinin benimsenmesi sağlandı.
34. Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde bine yakın denizel tür belirlendi. Deniz Koruma Alanı Yönetim Planı tamamlandı ve uygulanmaya başladı.
35. Eğirdir Gölü'ndeki çalışma alanlarında tarım ilacı kullanımı yüzde 50 azaltıldı. Sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılmasıyla göle ulaşan kirlilik yükü hafifledi.
36. Konya Kapalı Havzası'nda "Entegre Havza Yönetimi"ne yönelik uzun soluklu çalışmalarımız "En iyi Uygulama Ödülü" olarak, Birleşmiş Milletler'in Rio+20 konferansında Türkiye'yi temsil etti.
37. Konya'daki ormanların iklim değişikliğine uyumu için yenilikçi yaklaşımlar, planlama ve yönetim süreçlerine entegre edilmeye başlandı.
38. 1990'lardan bu yana yapılan çalışmalarla Caretta caretta popülasyonlarının artmasına katkı sağlandı; türün Kırmızı Liste'deki statüsü "Tehlikede (EN)"den "Duyarlı (VU)"ya geriledi.
39. Denizlerimizde sayıları hızla azalanan Orfoz balığının (Epinephelus marginatus) avlanması Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yasaklandı.
40. Kaş'ın doğal mirasını tehdit eden yeni imar planının mahkeme kararıyla durdurulmasına katkı sağlandı.

WWF - Türkiye

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de doğal alanlar ve tür popülasyonları hızla azalıyor. WWF-Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı), Tarım ve Orman Bakanlığı 7. Bölge Müdürlüğü işbirliği ile 15 yıldır, Adana - Akyatan kumsalında yeşil deniz kaplumbağalarının (*Chelonia mydas*) etkin korunması için izleme ve koruma programı yürütüyor.

Kelaynak’ ları korumak amacı ile 1975 yılında kurulan Doğal Hayatı Koruma Derneği, 1996 yılında tüzel kişilik olarak kurucularının arasında yer alan Doğal hayatı koruma vakfı olarak kurulmuştur. Örgüt 2001 yılında WWF Türkiye adını almıştır. WWF Türkiye, orman, deniz ve su kaynakları olarak 3 katagori altında çalışmalarını yapmaktadır. Özellikle Ramsar Anlaşmasına uygun olarak su kaynakları, orman alanları ve kıyıların korunmasını, sürdürülebilirliğini sağlamak için çalışmalar yapmaktadır. Türkiye’ de yapılan çalışmalar Küre dağları, Kaş – Kekova, Büyük Menderes Havzası, Konya havzası ve Eğirdir Gölü bölgelerinde gerçekleştirilmektedir.

Dünyanın en büyük doğa koruma kuruluşlarından biri olan WWF'nin Türkiye temsilcisi olan WWF-Türkiye; ülkemizin değerli doğal yaşam alanlarını ve canlı türlerini koruyarak, insanın doğadaki ayak izini azaltmayı ve ülke çapında bir değişim yaratmayı amaçlar.

WWF-Türkiye, yeryüzünün doğal çevresinin bozulmasının durdurulması ve insanların doğayla uyum içinde yaşadığı bir gelecek kurulması için çalışır. Bunun için WWF-Türkiye;

- Biyolojik çeşitliliği korur.
- Yenilenebilir doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını destekler.
- Kirliliğin ve aşırı tüketimin azaltılmasını sağlamaya çalışır.

Ramsar Alanı ve Anlaşması nedir?

Adını imzalandığı İran' ın Ramsar şehrinden alan anlaşma 1971 yılında imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre sulak alan ve kaynakların korunması ile akıllıca kullanımı için ulusal ve uluslararası işbirliği çerçevesinde hükümetlerce yapılan bir anlaşmadır. Özel korumaya alınan uluslararası önemi olan sulak alana Ramsar alanı denilmektedir. Türkiye' de Göksu deltası ile korumaya alınan alanlara seneler içerisinde Burdur gölü, Seyfe gölü, Sultan sazlığı, Manyas gölü, Kızılırmak deltası, Akyatan Lagünü, Ulubat gölü, Yumurtalık Lagünleri, Kızören Obruğu, Meke gölü, Kuyucak gölü ve Nemrut gölü dahil edilmiştir. Son 40 yılda sahip olduğumuz sulak alanların yarısını kaçak olarak yeraltı sularının kullanılması, aşırı tarım sulaması gibi sebeplerden ötürü kaybetmiş olduğumuz düşünülürse Ramsar anlaşmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Yapılan inceleme ve araştırmalar, Konya Kapalı havzasının önlem alınmaması durumunda 2030 yılında çölleşme ile karşı karşıya kalınacağını göstermektedir. Ülkemizin toplam yeraltı su rezervinin yaklaşık olarak yarısına sahip olduğu söylenen Konya havzadaki yeraltı sularının seviyesi, kaçak kuyular nedeni ile her sene 1-2 metre düşmektedir.

Sulak alanların kuruması, ÷lkemiz için önemi olan ve ayrıcalıklı kılan kuşların göç yolunun değiştirmesine neden olmaktadır.

Tür alışmaları

Orfoz

Akdeniz’deki pop÷lasyonları hızla azalan orfoz Bern Sözleşmesi kapsamında Akdeniz ÷lkeleri tarafından koruma altındadır ve IUCN Kırmızı listede “Nesli Tehlikede” olarak tanımlanmıştır.

Orfuz ve beyaz lahoz gibi bayrak türler için önemli alanlardan biri olan Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliği için WWF-Türkiye'nin yerel yönetimler, dalış kulüpleri, balıkçılar ve tur tekne sahipleriyle düzenlediği toplantılar sonucunda koruma alanları (zonlama) oluşturulmuştur. Bu alanlar, türlerin popülasyonlarının yeterli yoğunlukta farklı boyutlardaki bireylerden oluşması için önemli bir araçtır.

WWF-Türkiye, orfuzun korunması için ilgili denetleme mekanizmalarının kurulması, Deniz Yönetim Planı'nda belirlenen zonlama alanlarına yönelik maddelerin uygulanması için Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde çalışmaya devam ediyor.

Yunus

"Çok Yaşasın Yunuslar" Projesi

Ülkemizin denizel biyolojik çeşitliğinde çok önemli bir yeri bulunan yunusların Akdeniz ve Ege Denizi'ndeki yaşam alanlarının ve karşı karşıya bulundukları tehditlerin belirlenmesi ile yunusların korunmaları yönünde farkındalık oluşturulmasını amaçlar. Canon Türkiye işbirliğiyle yürütülen proje, Akdeniz (Kaş-Kekova) ve Ege Denizi'nde (Dilek Yarımadası Milli Parkı) yaşayan yunusların dağılım alanlarının belirlenmesi, yöre halkında doğa ve tür koruma çalışmaları konusunda farkındalık yaratılması ve yunusların neslinin devamına yönelik koruma çalışmalarına veri sağlanması projenin hedefleri arasındadır.

Saz Kedisi

Nesli tehlike altında olan türlerden biri olan saz kedisinin Adana Akyatan Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nda popülasyon belirleme ve izlemesi çalışmaları Doğa Koleji'nin desteğiyle, Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7. Bölge Müdürlüğü işbirliğiyle yürütülüyor. Proje kapsamında videokapan ve fotokapanlarla birey belirleme çalışmaları gerçekleştirilirken yerel yönetimler ve yöre halkı saz kedisi koruma faaliyetleri hakkında bilgilendiriliyor.

Araştırmaya göre Akyatan Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, kilometrekare başına düşen saz kedisi bireyi açısından dünyadaki en zengin bölgeler arasında.

Deniz Kaplumbağası

Akdeniz kıyılarımızda, iri başlı deniz kaplumbağası (*Caretta caretta*) ve yeşil deniz kaplumbağası (*Chelonia mydas*) düzenli olarak yuvalamaktadır. Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs Akdeniz'de deniz kaplumbağalarının yuvaladıkları başlıca alanlardır.

Yedi tür deniz kaplumbağasının ikisi IUCN (Dünya Doğayı Koruma Birliği) tarafından hazırlanan Kırmızı Liste'ye göre "önemli derecede tehlike altında" dır.

1986 yılında Muğla Dalyan'a planlanan bir turizm projesinin iptal edilmesi içim yapılan çabalar sonucunda Köyceğiz-Dalyan'ın Türkiye'nin ilk Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmesine destek olundu.

Şekil: Yeşil deniz kaplumbağası

2003'de Adnan Menderes Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nin işbirliğiyle Türkiye'deki bütün yuvalama alanlarının hızlı değerlendirilmesi yapıldı, alanlardaki riskler ve türe yönelik tehditler ortaya koyuldu, çözüm önerileri geliştirildi.

Türkiye'deki yuvalama kumsallarının güncel durumunun belirlenmesi ve alanların daha etkili korunmasına yönelik saha çalışması GEF Küçük Destek Programı (SGP) işbirliğiyle 20 Haziran-12 Temmuz 2013 arasında gerçekleştirildi.

Şekil : Caretta Caretta

Akdeniz kıyılarımızda yer alan 21 deniz kaplumbağası yuvalama kumsalı: Ekincik, Dalyan, Dalaman, Fethiye, Patara, Kale, Kumluca, Olimpos-Çıralı, Tekirova, Belek, Kızılot, Demirtaş, Gazipaşa, Anamur, Göksu Deltası, Alata, Davultepe, Kazanlı, Akyatan, Yumurtalık, Samandağ.

Turna

Ülkemizde kışlayan turnaların yüzde 95'i Çukurova Deltası'nda barınıyor. Türün önemli kışlama alanlarından biri olan Çukurova Deltası, uluslararası öneme sahip bir sulak alandır. WWF-Türkiye olarak turnanın kışlama alanındaki güncel durumunu ortaya koymayı amaçlayan Turnalar Hep Uçsun Projesi'ni Brisa'nın desteğiyle yürüttük. Çukurova Deltası'nda 2013 ve 2014 kış sezonunda yürütülen çalışmayla türün popülasyonu, davranışları inceleneyip; türe yönelik tehditleri ortaya koyup ve yöre halkının farkındalık çalışmalarını gerçekleştirdik. Projede elde edilen bilgiler, türün korunması için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından sivil toplum kuruluşlarının ve uzmanların katılımıyla hazırlanan Ulusal Turna Eylem Planı'nın uygulanmasına destek oluyor.

Çalışma Alanları

Küre Dağları

WWF'in 9'u Türkiye'de bulunan 100 orman sıcak noktasından biridir. Küre Dağları Milli Parkı, barındırdığı 157 endemik bitki türü ve bunlar içinde nesli tehlike altında olan 59 bitki taksonu ile WWF'in dünyada doğa koruma açısından belirlediği 200 ekolojik bölge arasında yer alıyor.

Barındırdığı biyoçeşitlilik değerlerinin yanı sıra kanyonları ve mağaralarıyla dikkat çeken Küre Dağları Milli Parkı'nın korunması ve etkin yönetimi için

WWF-Türkiye, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve UNDP işbirliğiyle “Orman Alanların Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi” yürüttü ve örnek bir yönetim sisteminin oluşturulması için çalışmalar gerçekleştirildi. Milli parkın korunması ve etkin yönetimi için çok önemli bir araç olan tampon bölge kavramı Türkiye’de ilk kez bu projeye gündeme geldi.

Küre Dağları Milli Parkı’nın milli park ve tampon bölge sınırlarını gösteren, tarihsel, biyolojik, ekolojik ve turistik bilgilerin yer aldığı harita hazırlandı.

Proje kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların sonucunda milli park, Avrupa’nın seçkin korunan alanlar ağı olan “PANParks”a kabul edildi.

Kaş-Kekova

Denizlerde oluşturulan deniz koruma alanları, turizm ve balıkçılık faaliyetlerinin doğrudan bağlı olduğu hassas deniz ekosistemlerinin korunması için en önemli araçtır.

WWF-Türkiye, Güney MedPAN Projesi kapsamında WWF Akdeniz Ofisi (MedPO) ve Garanti Bankası işbirliğiyle Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi’nin Deniz Koruma Alanı ilan edilmesine yönelik çalışmalarını 2008-2012 arasında gerçekleştirdi. Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi Deniz Yönetim Planı ve Uygulaması Projesi kapsamında yerel ve merkezi yönetimler, balıkçılar, dalış kulüpleri ve tur tekne sahipleri bir araya gelerek Kaş-Kekova Deniz Yönetim Planı hazırlandı. Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi’nde yürütülen dalış, balıkçılık ve tur tekne faaliyetlerinin alanın biyolojik çeşitliliğini koruyacak şekilde düzenlenmesi için alanın zonlama haritası çıkarıldı. WWF-Türkiye, Deniz Yönetim Planı’nın etkin ve etkili bir şekilde uygulanması için alanda çalışmaya devam ediyor. Proje kapsamında gerçekleştirilen denizel biyolojik çeşitlilik araştırması sonucunda 30 yeni tür tespit edildi.

Akdeniz ekosisteminin devamlılığını sağlayan deniz çayırlarını korumak ve teknelerin attığı çapaların deniz dibinde yarattığı tahribatı azaltmak için 5 adet tonozlu şamandıra sistemi kuruldu.

Büyük Menderes Havzası

Büyük Menderes Havzası’nda suyun yönetimi ve kullanımı konusunda tarafları bir araya getirerek kararların bütüncül bir bakış açısıyla alınmasını sağlayacak entegre havza yönetimi yaklaşımının benimsenmesi için “Yaşayan Nehirler Yaşayan Ege Projesi” ni gerçekleştirdik.

Yaşayan Nehirler Yaşayan Ege Projesi

- YADA, Ege Derneği ve EKODOSD işbirliğinde Büyük Menderes Havza Atlası hazırlandı.
- Bugün Türkiye’de örnek gösterilen su kalitesi izleme çalışması gerçekleştirildi.
- Su kalitesi izleme konusunda Su Yönetimi Genel Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde tüm taraflar bir araya getirildi.

Bafa’ya Su Ege’ye Bereket Projesi

- Bafa Gölü Tarımsal Yapı Analizi hazırlandı.
- Pilot uygulamayla %50’lik su tasarrufu ve %50’lilik verim artışı sağlandı.
- 200 çiftçinin katılımıyla sulama konusunda çiftçi eğitimleri düzenlendi.
- Deneyim paylaşımı gezisiyle Konya Havzası’ndaki iyi uygulamalar çiftçilerle paylaşıldı.

Konya Havzası

Konya Kapalı Havzası’nda suyun tarımda etkin kullanımı için modern sulama tekniklerini yaygınlaştırmak ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak için 2008 yılından bugüne Eti Burçak ile İklim Uyum Seferberliği Projesi’ni yürütüyoruz.

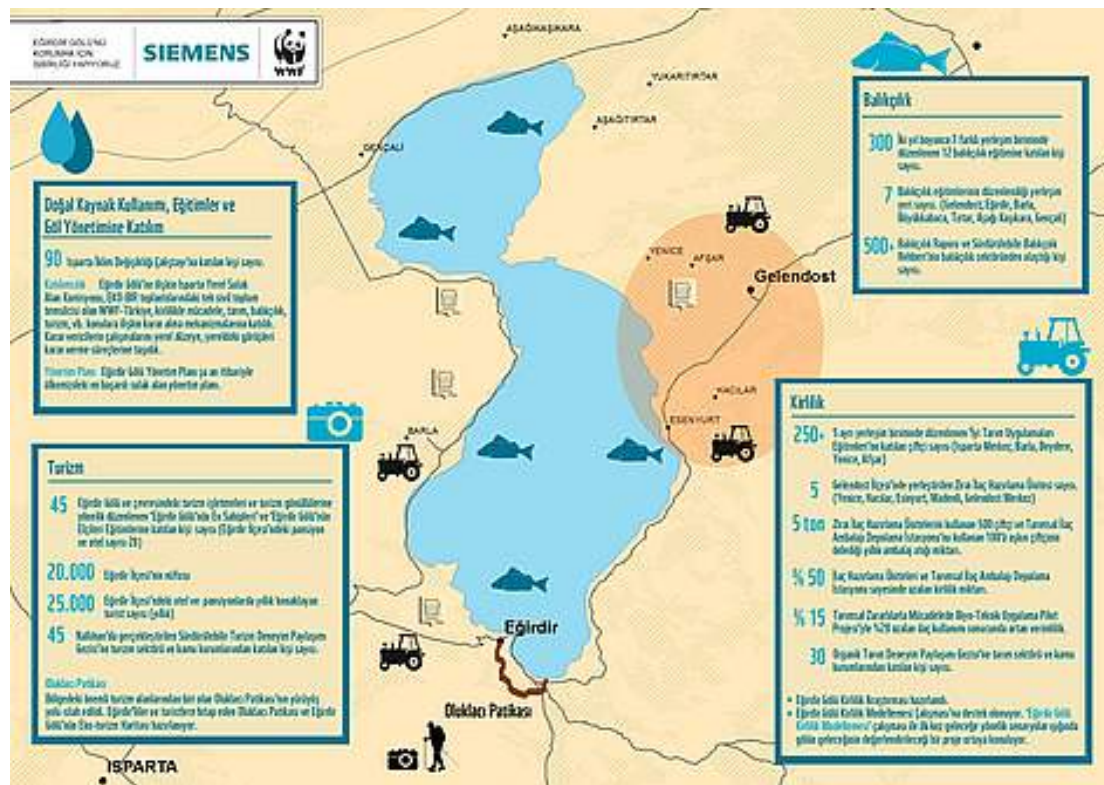
Modern sulama teknikleri, tarım-su ilişkisi, iklim değişikliğinin etkileri ve uyum konusunda eğitimler verildi, pilot uygulamalar gerçekleştirildi. Pilot uygulamalar sonucunda su %50’ye varan su tasarrufunun yanı sıra enerji maliyetleri azaldı, verim artışı elde edildi. Türkiye geneli ve Konya Havzası için iklim modellemesi yapıldı, ilk kez havza ölçeğinde iklim modeli sonuçlarına göre su bütçesi ve tarımsal üretim senaryoları geliştirildi.

Konya Havzası’nda Modern Sulama ve İklim uyum Seferberliği Projesi, sürdürülebilir doğal kaynak kullanımı alanında Türkiye’deki en iyi 20 projeden biri olarak seçildi ve Haziran 2012’de Rio de Janeiro’da yapılan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi’nde (Rio+20) ülkemizi temsil etti.

Eğirdir Gölü

Eğirdir Gölü'ndeki kirlilik baskının azaltılması için 2009 yılından beri Siemens Ev Aletleri ile Yedi Renkli Göle Yedi Renkli Hayat Projesi'ni yürütüyoruz. Projenin ilk aşamasında; kirlilikle mücadele, sürdürülebilir balıkçılık, doğayla dost turizm ve doğal kaynak kullanımı konusunda eğitimler ve pilot uygulamalar gerçekleştirildi. İkinci aşamasında göldeki tarımsal kirlilik konusuna odaklanan proje kapsamında, sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması için pilot köyde 5 çiftçi ile 50 dekada iyi tarım faaliyetleri uygulandı. Bir sonraki yıl bu sayı çiftçilerin kendi çabalarıyla 50 çiftçiye ve 750 dekara yükseldi. Projenin üçüncü aşamasında ise Eğirdir Gölü çapında seferberlik başlatılarak tüm göl çevresinde sürdürülebilir tarıma geçiş yapılması için Eğirdir Gölü için El Ele kampanyası başlatıldı. Kampanya kapsamında iletişim ve yaygınlaştırma faaliyetleri devam ederken, bir yandan da gölün tamamına etki edebilecek nitelikteki 3 pilot köyde sürdürülebilir tarım uygulamaları gerçekleştiriliyor.

Türkiye'nin Can'ları

Küre Dağları'nın Şapkalı Gizemi

S.S. Küre Dağları Ekoturizm Geliştirme Kooperatifi (KEKOOP) tarafından yürütülen Küre Dağları'nın Şapkalı Gizemi : Mantarlar Projesi

Proje kapsamında, Küre Dağları Milli Parkı ve tampon alanda doğal makro mantarların korunması, tanınması ve sürdürülebilir bir gelir kaynağı olarak değerlendirilmesi için diğer korunan alanlarda tekrar edilebilir bir örnek uygulamanın gerçekleştirilmesi hedefleniyor.

Projenin ilk döneminde, yereldeki koruma bilincinin artırılması amacıyla, alanda yetişen doğal makro mantar türleri uygulamalı arazi gezileriyle, mantar uzmanları tarafından yerel halkın da katılımıyla tespit edildi. Daha sonra, konuyla ilgili yazarlar ve paydaşlar bir araya getirilerek, pazarlama potansiyelinin güçlendirilmesi için saha tanıtım gezileri düzenlendi. Tanıtıcı Saha Gezileri kapsamında, mantarlar doğal ortamlarında fotoğraflanarak, bölgenin yemek kültüründe yer edinmiş veya iç ve dış pazarda talep gören/görebilecek mantar türleri, Slowfood Türkiye ağının üyesi şefler, yemek yazarları, medya temsilcileri ve işletme sahiplerinden oluşan 20 kişilik bir gruba tanıtıldı. Projenin son döneminde, arazi çalışmaları tamamlanacak ve projeyi tanıtıcı, mantar türleri hakkında bilgilendirici poster ve e-bültenler hazırlanacak ve web sitesi rutin olarak güncellenecek.

Hatay Dağ Ceylanları

Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Hatay Şubesi (TTKD) tarafından yürütülen Hatay Dağ Ceylanlarının (Gazella gazella) Yaşam Ortamlarının İyileştirilmesi ve Risklerinin Azaltılması Projesi

Gazella gazella, Türkiye Memeli Listesi'ne 2008 yılında belgelenmesinin ardından eklenmiş olan bir türdür. Tür, 150 civarında birey ile boyu 11 km eni 4.5 km bir alanda yaşam mücadelesi vermektedir. Bahse konu saha, türün Türkiye'de yaşadığı tek alandır. Projenin hedefi, şimdiye kadar sadece kutsal kabul edildikleri için belli yaş ve üzerindeki insanların gayretiyle hayatta kalan popülasyonun devamının sağlanması için bölgede yeni yetişen neslin ceylanları sahiplenilmesi ve bölgenin değeri olarak görülmesidir.

Üç yıldan bu yana bölgede yapılan çalışmalar esnasında derneğin kendi imkânlarıyla yapamadığı ancak mutlak surette yapılması gerektiğine inandığı faaliyetler, WWF-Türkiye Hibe Programıyla hayata geçecektir.

Antalya'nın Beşi Bir Yerde

Antalya Orkidelerini ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Derneği (ANTOK) tarafından yürütülen Antalya'nın Beşi Bir Yerde Projesi

Antalya Orkidelerini ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Derneği (ANTOK), Antalya'nın Beşi Bir Yerde Projesi kapsamında, Antalya'daki endemik bitki türlerinin korunmasını ve bu bilincin yaygınlaştırılmasını amaçlıyor. Kemer orkidesi (*Ophrys clivacis*), Olimpos safranı (*Crocus wattiorum*), Side canavarotu (*Orobancha sideana*), Kaputaş andızotu (*Inula sechmenii*) ve Kangay (*Rhaponticoides hierroi*) bitkisi projeye konu olan 5 bitki. Bu bitkilerin mevcut popülasyon ve yayılış durumlarının saptanması ve yerel yönetimler düzeyinde farkındalık artırılması amaçlanıyor.

Yer Altının Dev Kanatları

İri yapılı Mısır meyve yarasası (*Rousettus aegyptiacus*) Türkiye’de sadece orta ve doğu Akdeniz bölgesindeki mağaralarda gözlenebiliyor.

Boğaziçi Uluslararası Mağara Araştırma Derneği (BUMAD) tarafından yürütülen Yer Altının Dev Kanatları Projesi

Boğaziçi Uluslararası Mağara Araştırma Derneği (BUMAD) buradan hareketle, Yer Altının Dev Kanatları Projesi’ni hazırladı. Proje kapsamında ilgi gruplarının ve yerel halkın konu hakkında kapasite artırımının sağlanmasını, yarasaların yaşam alanlarının belirlenmesini ve karar vericiler düzeyinde koruma tedbirlerinin alınması doğrultusunda çalışmaların gerçekleştirilmesini amaçlıyor.

Samandağ Deniz Kaplumbağaları

Samandağ Çevre Koruma ve Turizm Derneği tarafından yürütölen Samandağ Kumsalı'nda Yeşil Deniz Kaplumbağalarını Koruma Projesi

Samandağ kumsalları Dünya Doğayı Koruma Birliğı (IUCN) kriterlerine göre nesli kritik olarak tehlike altında olan yeşil deniz kaplumbağasına (Chelonia mydas) ev sahipliğı yapmaktadır. Samandağ kumsallarında deniz kaplumbağalarının yaşamlarının karaya bağımlı kısmında sorunlar ve tehditler bulunmaktadır ve proje, en iyi korumanın halkın kendisinin yaptığı koruma fikri benimsenerek tasarlanmıştır. Yuvaların güvenli alanlara taşınması, kuma altı/üstü kafesler konulması, kumsaldaki atık kirliliğinin önlenmesi gibi koruma faaliyetlerinin yanı sıra yönlendirme tabelaları, uyarı levhaları, broşür, poster gibi araçlarla ilköğretim öğrencileri balıkçılar, yazlık konut ve turistik işletme sahiplerine de bilgilendirme faaliyetleri yapılmaktadır.

Yer Yediuyuru Yok Olmasın

Yaban Hayatı Araştırma Derneği tarafından yürütölen Yer Yediuyuru Yok Olmasın Projesi

Yer yediuyurunun (Myomimus roachi), yaşadığı son alanlar olan Trakya'daki habitatları, yoğun tarım ve ormancılık faaliyetleri nedeniyle tehlike altında. Proje kapsamında, yer yediuyurunun yaşam alanları, güncel dağılımı ve türe yönelik tehditler tespit edildi. Ayrıca bahar ve yaz ayları süresince gerçekleştirilen arazi çalışmalarıyla, bulunduğuna dair kayıt olmayan ama yaşadığı habitatlara benzerlik gösteren Edirne ve Tekirdağ'da da bireyler bulundu. Çalışılan arazilerde canlı yakalama tuzakları ve fotokapanlar kullanılarak türün doğal ortamlarında fotoğrafları çekildi ve davranışlarına yönelik bilgiler edinildi. Arazi çalışmaları sonucu, eskiden yaşadığı bilinen 2 alanda ve daha önceden tespit edilmemiş 5 yeni alanda olmak üzere toplam 7 alanda 10 birey gözlemlendi.

Türün varlığının tespit edildiği yeni alanlar, türün dünyadaki tek yaşam alanları olan Edirne çevresindeki son kalan meşe ormanlarıdır. Arazi çalışmaları kapsamında, nadir görülen yer yediuyuru, dünyada ilk defa fotokapanla doğal ortamında fotoğraflandı. Proje kapsamında edinilen bilgi ve belgeler çeşitli doğa odaklı dergilerde yayınlanarak, çalışmalar ve proje çıktıları kamuoyuyla paylaşıldı. Proje, yerel halka yönelik bilgilendirme faaliyetleri, bilgiyi yaymaya yönelik poster, broşür, web sitesi hazırlanması gibi faaliyetlerle devam edecek.

Kısaca Düşüncelerim

Bilinçli nesiller yetişmesine örnek olan WWF, hayatımızın daha güzel olması doğadaki farklı farklı pek çok canlının neslinin devamı için uğraşüyor. Bildiğimiz üzere doğadaki ekolojik denge için farklı türlerin olması çok iyi bir şey. Bu canlılar besin zincirinin belirli yerlerinde yer alıyorlar ve hayatımıza dahil oluyorlar.

Dünya Doğayı Koruma Vakfı (World Wide Fund for Nature ya da kısaca **WWF**), dünyanın doğal ortamının bozulmasını durdurmayı, verilen zararları onarmayı ve insanın doğayla uyumlu bir şekilde yaşadığı bir gelecek oluşturmayı amaçlayan uluslararası bir sivil toplum kuruluşu olması sebebiyle dünyanın yaşanılabilir bir yer olarak kalmasını sağlayan en önemli kuruluşlardan bence.

WWW-Türkiye sivil toplum kuruluşunun da var olması ülkemizin çevreye verdiği değeri ve özeni göstermektedir. Ülkemle gurur duyuyorum ve daha nice güzel doğa dostu projeler yapılmasını ümit ediyorum.

KAYNAKÇA

- 1) https://www.wwf.org.tr/ne_yapiyoruz/
- 2) https://www.wwf.org.tr/hikayemiz/40_yilda_40_baar/
- 3) https://www.turkcebilgi.com/d%C3%BCnya_do%C4%9Fay%C4%B1_koruma_vakf%C4%B1
- 4) https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/2020_yaayan_gezen_raporu_ozet_10_09_2020.pdf
- 5) WWF (2020) Yaşayan Gezegen Raporu 2020 – Biyolojik Çeşitlilik Kaybını Tersine Çevirmek Almond, R.E.A., Grooten M. ve Petersen, T. WWF, Gland, İsviçre.
- 6) <https://www.yesilcevre.net/wwf-dunya-dogayi-koruma-vakfi>